

מראי מקומות - פסחים

צ:

קלושה, ולא מצינו כלל החשש שמא יפשע, וכיון שסובר עולא שוחטין וזורקין על טמא שרץ, אין חשש שמא יפשע, ואי"צ שימסרו לכהנים, ובסברא זו היכן מצינו שרב חולק, והניח בצע"ג.

וכן העיר השפת אמת על מה שמשמע מדברי רש"י שגם למסקנא נשאתר הסברא של שמא יפשע. וכתב לתרץ, שיתכן שאין כוונת הגמ' לחזור מהסברא של שמא יפשע, אלא לומר שאף שבאמת יכול לשחוט ולזרוק על טמא שרץ, אבל כל זמן שלא שחט וזרק עליו, הוא קרוי "לא חזי", ונדחה לפסח שני ואינו חייב כרת.

ד. מי לא עסקינן שחל שביעי שלו להיות בערב הפסח הקשו התוס', מדוע אמר להם משה לדחות לפסח שני, שיטבלו בו ביום, וישחטו עליהם. ותיצו, שיתכן שבאמת עשו כן, ובשעה ששאלו עדיין לא טבלו, ואמר להם משה, שאם לא תטבלו היום, תדחו לפסח שני. ובמהרש"א (צב:) הקשה שלכאורה היה למשה לומר להם שחייבים להזות ולטבול, ואם לא יעשו כן יחייבו כרת, והניח בקושיא. ועיין בשואל ומשיב (מהדורא רביעאה ח"ג סוס"י י"ז) שפלפל בזה.

ה. מהו דתימא כיון דמחסרא כפרה לא קא משמע לן כדרב שמעיה הקשה הצ"ח, מדוע השמיעונו חידוש זה בזבה ולא בזב. ותיריך, שאם היה כתוב זב שוחטין עליו בשמיני, היינו יכולים לסבור שמדובר בזב בעל שתי ראיות, והחידוש הוא שרק בשמיני ולא בשביעי, ומשום שאין שוחטין וזורקין על טבול יום, אבל בעל ג' ראיות שהוא מחוסר כפורים, אפילו בשמיני אין שוחטין, לפי שהוא מחוסר מעשה, או משום שמא יפשעו, לכך נקט זבה, שודאי מדובר בזבה גדולה, שהרי אם היא זבה קטנה שוחטין עליה בשלישי, ומזה מוכח ששוחטין וזורקין גם על מחוסר כפורים.

א. אף שוחטין וזורקין על טמא שרץ הקשה רעק"א, שבסוגיא בריש פ"ב דקידושין משמע להדיא ששחיטת הפסח מועילה מדין שליחות, והיינו שעל כל אחד מוטלת מצות שחיטת הפסח, אלא ששלוחו של אדם כמותו. ואם כן כיצד שוחטין וזורקין על טמא שרץ, הלא כל דבר שהוא עצמו אינו יכול לעשות אינו יכול לעשות גם על ידי שלוחו. וצידד שזה קרוי 'מצי עביד', כיון שהוא יכול לשחוט בעצמו דרך גגין או בסכין ארוכה, כדאיתא בחולין (ב:), וצ"ע [ובעיקר הדבר שכל אחד חייב לקיים מצות שחיטה, כן מבואר בדברי השפ"א המובאים לעיל (פס:), אולם ראה עוד במנחת ברוך בזה].

ב. וכדרב שמעיה דאמר חזקה אין בית דין של כהנים עומדים משם עד שיכלו מעות שבשופרות הקשה השפת אמת, כיצד הביאו חזקה זו כאן, והלא הכהנים צריכים לעבור על העשה דהשלמה בהבאת כפרתו, ואף אם רשאים לעבור, מ"מ י"ל שכל כהן ידחה את חבירו, ושוב לא שייך כאן חזקה על הכהנים. וע"ש עוד שהקשה שהרי זה תלוי בדין ברירה, וקשה לדעת הסוברים אין ברירה. ובהגהות (שם) כתב, שרב לשיטתו שסובר יש ברירה. [ויש להעיר שהרי בדברי השפ"א על המשנה מבואר שבאמת אינו תלוי בברירה, אלא כל שראוי להביא כפרתו אף אם לא הביאו יצא, ולפי"ז מה שצריך את החזקה היינו שעל ידי זה חשוב עומד לכך שתבא כפרתו, וצ"ע].

ג. אלא לרב מדאורייתא נמי לא חזי כתב הרמב"ם (קרבן פסח פ"ו ה"ד) שאין שוחטין על מחוסרי כפורים עד שימסרו קרבנותיהן לב"ד, שמא יפשעו ולא יקריבו אותם. והקשה רעק"א, שהרי למסקנת הגמרא אין הטעם משום שמא יפשע, אלא הוא נלמד מפסוק, והחילוק בין קודם טבילה לקודם כפרה היינו שאח"כ הטומאה